

bedreef, die merkwaardig stil en zuiver blijkt te zijn. Hij bedrijft geen belle peinture. Hij zoekt geen exotische formules. Slechts schildert hij mensen in huizen en landschappen. De kleur heeft een stille blondheid. Ze is fijn zonder verfijning. Zijn menschengroepen kenmerken zich door een sfeer van eenzaamheid. Elk is op zichzelf en in zichzelf. Het bijeenzijn lijkt onwezenlijker dan het alleen-zijn. Het bekoorlijke portret van een kind heeft diezelfde zuiverheid van het ondoorgrondelijk alleen zijn. Het oog heeft iets van een gazelle. Het wezen is pril en onaangeraakt. Deze schilderkunst zal niemand treffen door de uiterlijke kwaliteiten, door opzichtige aspecten. Maar ze is innerlijk en natuurlijk.

Zoo'n meisjesportret van *Walter Vaes* doet ongetwijfeld ouderwetscher aan. Het palet, de toets, ze stammen uit een anderen tijd. Maar wat doet het af aan een fijnheid van sfeer, aan een warmte van visie, die zoo'n portret een zinnelijker bekoring geven dan een portret van *War van Overstraeten*. Het vrouwelijk wezen is meer als een vrucht gezien, gekoesterd met den blik waarmee men een perzik bekijkt. Maar hoe fijn en intiem-open.

Ook *Daeye* treft door een fijne zachtheid waarmee hij zijn schildersindrukken van mensen op bijna schuwe wijze schildert. Teer van schakeering, zuiver van tinten en daarin, geschreven eer dan geschilderd, een fijne lijn, die niet een contour is van een plastischen vorm, maar een in de vervloeiing der tinten geschreven bepaling van de verschijning.

Tytgat is speelscher, maar niet minder schilder. Zijn atelier met de prachtige schildering van het gezicht over de stad aan een rivier, gezien uit het raam en de lichte, ijle grijsheid in het atelier, waarin man en vrouw even immaterieel gezien zijn als de dingen, openbaart ons, meer nog dan de anecdotische motieven, die sommigen te veel afleiden van zijn werkelijke waarde, zijn zuiverheid als schilder en den ernst van zijn speelsche gratie.

Ik heb mij afgevraagd, is er iets van eenheid in deze rijke verscheidenheid van schilders? Als *Roger Avermaete*, in een wanhopig boekje uit 1938 (*La Belgique se meurt*), overal zonder succes naar eenheid zoekt in zijn land, dan moet hij toegeven, dat de schilderkunst van zijn land deze bezit. De gemengde tentoonstellingen bewijzen dat. Hij verworpt een ethnische verdeeling van de Belgische schilders en komt alleen tot groepeerings volgens æsthetische beginselen. Deze constateering had den schrijver tot de vraag kunnen leiden wat de grondslag dan wel kon zijn van die kunsteenheid, waarop ze berust. Hij stelt ze niet en hoe belangrijk ook, ze kan hier in deze aantekeningen slechts worden aangestipt, doch bezwaarlijk worden opgelost.

De verscheidenheid bij de Belgen heeft tenslotte geen andere oorzaak dan de ver-